

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА ТА ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ

Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти за спеціальністю С 3 «Міжнародні відносини» освітньої програми
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Електронний ресурс

Рецензенти:

Ю. А. Калюжна – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політології, соціології і культурології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

М. Ю. Онацький – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 5 від 20 лютого 2026 року)*

Міжнародна політика та політичні комунікації : методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С3 «Міжнародні відносини» освітньої програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» [Електронний ресурс] / уклад. Г. С. Панасенко. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. – (PDF 34 с.)

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С 3 «Міжнародні відносини» (освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії») і розкривають питання, пов'язані з написанням та оформленням курсової роботи з дисципліни «Міжнародна політика та політичні комунікації».

Видання містить детальний опис змісту основних складових елементів курсової роботи магістерського рівня, де особлива увага приділяється методології аналізу стратегічних комунікацій і міжнародної політики. У рекомендаціях викладено вимоги до оформлення тексту та списку використаних джерел, процедуру підготовки до захисту та критерії оцінювання, що базуються на здатності магістранта до стратегічного прогнозування та критичного аналізу. Також надано перелік актуальних тем курсових робіт, зразки розширених планів до них та список рекомендованої літератури.

УДК 327:659.4(075.8)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2026

© Панасенко Г. С., уклад., 2026

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Загальні положення	3
2. Зміст основних складових елементів курсової роботи.	
Поетапне написання курсової роботи	6
3. Вимоги до оформлення курсової роботи з дисципліни «Міжнародна політика та політичні комунікації»	13
4. Оформлення списку використаних джерел	14
5. Порядок допуску до захисту курсової роботи	15
6. Підготовка до захисту	15
7. Захист курсової роботи та академічна доброчесність	16
8. Критерії оцінювання курсової роботи з дисципліни «Міжнародна політика та політичні комунікації»	18
9. Керівництво курсовими роботами	19
10. Рекомендована література	20
11. Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті	24
Додатки	25

ВСТУП

Науково-дослідна робота є важливою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців другого (магістерського) рівня у закладах вищої освіти. Важливим напрямком науково-дослідної роботи в межах навчального процесу є написання і захист курсових робіт, що включає в себе засвоєння методики організації науково-дослідної роботи, проведення самостійного наукового дослідження та формування навичок аналітичної праці під керівництвом викладачів кафедри. Наукова робота також поглиблюється через участь у конференціях, круглих столах та наукових товариствах.

Знання з дисципліни «Міжнародна політика та політичні комунікації» є критичною практичною потребою підготовки фахівців-міжнародників, оскільки зовнішньополітичний курс держави сьогодні нерозривно пов'язаний із її комунікаційними стратегіями. Тому виконання курсової роботи дає можливість здобувачам вищої освіти ознайомитись з загальними принципами формування зовнішньої політики, зрозуміти сучасні тенденції у стратегічних альянсах, механізми управління асиметричними відносинами та розвинути знання щодо ролі публічної дипломатії, м'якої сили та гібридних загроз у сучасних світових процесах.

Теоретичні основи міжнародної політики та комунікацій висвітлюються крізь призму стратегічного ухвалення рішень та взаємовпливів на тлі глобальних проблем людства та інформаційної війни. Це дозволяє сформувати уявлення про сутність тих геополітичних трансформацій та методів впливу, які застосовуються державами для просування своїх національних інтересів на міжнародній арені.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», курсова робота з навчальної дисципліни – це індивідуальне завдання, яке передбачає самостійну роботу здобувача вищої освіти з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних при вивченні цієї дисципліни..

Курсова робота є видом індивідуальної дослідницької роботи здобувача вищої освіти. Самостійна наукова робота потребує від здобувача творчих пошуків, має містити елементи новизни.

Навчальним планом освітньої програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для другого (магістерського) рівня вищої освіти у другому семестрі передбачено написання курсової роботи з дисципліни «Міжнародна політика та політичні комунікації».

Виконання та захист курсової роботи з навчальної дисципліни оцінюється кількістю балів, визначених робочою програмою навчальної дисципліни.

Захист курсової роботи проводиться прилюдно перед комісією у складі двох-трьох науково-педагогічних працівників кафедри, в тому числі керівника курсової роботи.

Теми курсових робіт з навчальної дисципліни затверджуються на засіданнях кафедр.

Склад комісії та конкретні терміни захисту курсових робіт затверджуються розпорядженням директора навчально-наукового інституту.

Здобувач вищої освіти, який без поважної причини не виконав курсову роботу у зазначений термін або не захистив її, вважається таким, що має академічну заборгованість.

Курсові роботи зберігаються на кафедрі впродовж одного року.

Основна мета курсової роботи – сприяння формуванню та розвитку творчих навичок здобувача вищої освіти, навичок самостійного пошуку, систематизації, аналізу та узагальнення літературного і довідкового матеріалу для набуття початкового досвіду науково-дослідної роботи; закріплення, поглиблення й узагальнення теоретичних знань, набутих здобувачами вищої освіти в процесі теоретичного засвоєння дисциплін; розвиток умінь викладу, аргументації власних думок і пропозицій щодо стратегічних рішень та комунікаційних кампаній; підвищення загальної культури оформлення наукового матеріалу.

У результаті написання курсової роботи студент повинен уміти:

1. Самостійно опрацьовувати науково-методичні джерела інформації, визначати мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження.

2. Обґрунтовувати та формулювати актуальність обраної теми, що стосується стратегічного партнерства, публічної дипломатії або кризових комунікацій.

3. Грамотно, логічно та послідовно викладати результати свого наукового аналізу, робити аргументовані висновки.

4. Демонструвати знання, набуті у процесі навчання, щодо природи, еволюції та стану теоретичних досліджень стратегічних відносин, управління асиметрією сили та механізмів політичного впливу.

5. Демонструвати знання про природу та характер комунікаційних стратегій, використовуваних державами та міжнародними організаціями.

6. Визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин, пов'язані з недосконалістю комунікаційних моделей чи гібридною агресією.

7. Оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, аналізуючи комунікаційну складову.

8. Здійснювати самостійні індивідуальні та групові дослідження у сфері міжнародної політики та політичних комунікацій, готувати та оприлюднювати звіти про результати досліджень.

9. Суворо дотримуватися правил академічної доброчесності, цитування та відповідних посилань на роботи інших авторів.

10. Публічно захищати виконану наукову роботу, брати участь у фахових дискусіях із проблем міжнародної політики та політичних комунікацій, поважати опонентів і їхню точку зору.

Елементом новизни, наприклад, можна вважати: комплексний аналіз кейсів кризових комунікацій у зовнішній політиці певної держави, які недостатньо висвітлені у вітчизняній літературі; розробку прогнозів щодо подальшого розвитку стратегічного партнерства (наприклад, між Україною та державою-лідером) із застосуванням сценарного планування; аналіз механізмів гібридної протидії та інформаційної безпеки, введених у науковий обіг завдяки актуальному міжнародному досвіду; дослідження ролі та ефективності публічної дипломатії або м'якої сили у відносинах з конкретним регіоном чи міжнародним актором;

виявлення суттєвих взаємозв'язків між асиметрією сили у міжнародних відносинах та комунікаційними інструментами, які використовуються для її мінімізації тощо.

Успішне проведення наукового дослідження залежить від чіткого дотримання всіх вимог до оформлення та змісту. Якість курсової роботи також залежить від індивідуальних здібностей і ступеня підготовленості здобувача, його вміння ретельно та систематично працювати над джерелами.

Отже, написання курсової роботи дає можливість здобувачам вищої освіти ґрунтовніше, глибше засвоїти програмний матеріал з дисципліни «Міжнародна політика та політичні комунікації», оволодіти основними навичками наукової роботи та розвинути свої творчі інтелектуальні здібності як майбутніх фахівців-міжнародників.

2. ЗМІСТ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ. ПОЕТАПНЕ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Підготовчий етап розпочинається з вибору теми. Кожен здобувач вищої освіти обирає індивідуальне завдання для написання курсової роботи із запропонованих кафедрою тем (Додаток Е). Проте можливе самостійне формулювання теми в межах запропонованого проблемного поля, але тільки зі згоди наукового керівника. Подальша самовільна зміна теми курсової роботи без дозволу наукового керівника не дозволяється.

Перед початком виконання курсової роботи здобувач вищої освіти має ознайомитись з основними вимогами щодо написання курсових робіт. Для якісного виконання курсової роботи необхідно чітко визначити її структуру та зміст. При цьому всі складові роботи повинні бути логічно взаємопов'язані та переконливо аргументовані. Крім цього будь-який етап виконання курсової роботи має узгоджуватись з науковим керівником.

Для проведення ґрунтовного наукового аналізу з теми дослідження складається план, що в тексті роботи фіксується як зміст. Кожен здобувач повинен мати власний план-графік із термінами виконання всіх видів (етапів) курсової роботи, що дуже дисциплінує здобувача вищої освіти.

Перелік питань, що розглядаються, структурується за принципом від загального до конкретного. Питання повинні бути чітко й ясно сформульовані.

Структура курсової роботи не залежить від обраної теми і включає в себе наступні етапи:

1. Вибір теми.
2. Розробка попереднього плану курсової роботи.
3. Добір літератури та її систематизація, опрацювання.
4. Складання розгорнутого плану курсової роботи.
5. Підготовка тексту та оформлення роботи:
 - титульний аркуш;
 - зміст;
 - перелік умовних позначень (за необхідності);
 - вступ;
 - основна частина, яка включає 2–3 розділи, підрозділи (не менше двох-трьох);
 - висновки;
 - список використаних джерел;
 - додатки (за необхідності);
 - наявність презентації чи інших видів наочної демонстрації матеріалу.
6. Підготовка до захисту.
7. Захист курсової роботи.
8. Висновок щодо результатів курсової роботи (набрані бали).

Після остаточного визначення теми дослідження має бути чітко обґрунтовано дослідницьке завдання:

Об'єкт дослідження – це предметне поле, частина об'єктивної реальності, що вивчається (наприклад, система стратегічних партнерств України).

Предмет дослідження – це те, що безпосередньо буде досліджене у роботі, вузький фокус (наприклад, комунікаційні стратегії України в процесі переговорів про безпекові гарантії).

Мета дослідження – це кінцевий результат і шлях його досягнення. Вона конкретизується шляхом окреслення конкретних завдань (5-10 пунктів), які слід виконати в ході дослідження.

Для якісного виконання курсової роботи необхідно чітко визначити її структуру та зміст. Усі складові роботи повинні бути логічно взаємопов'язані.

Кожен здобувач повинен мати власний план-графік із термінами виконання всіх етапів, що забезпечує дисциплінованість.

Праця над курсовою роботою розпочинається з відділу каталогів, електронних ресурсів та періодики. Підбір джерел є самостійною роботою здобувача.

Слід використовувати найновіші видання та узгодити список підібраних джерел з керівником.

Вивчення джерел слід починати з підручників та навчальних посібників, а потім переходити до монографій, наукових статей та нормативних документів (закони, інструкції, акти міжнародних організацій).

Курсові роботи та інші матеріали, отримані через Інтернет, можуть бути використані тільки як одне з джерел (з обов'язковим посиланням).

Під час пошуку необхідно з'ясувати стан вивченості обраної теми сучасною наукою, щоб не повторювати загальновідомих істин, а визначити напрями власного дослідження.

Зібраний матеріал потребує сортування та критичної оцінки. Слід віддавати перевагу головним, вирішальним фактам, а не дрібним деталям. Під час самостійного вивчення літератури бажано робити виписки, нотатки та групувати матеріали за розділами.

Підґрунтям будь-якого дослідження є праці попередників, тому необхідно суворо дотримуватися правил цитування та посилань. Цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне, оформлюючи дослівні виписки у квадратних дужках – [].

Складений за темою роботи перелік джерел необхідно дати на перегляд науковому керівникові, який порекомендує праці, котрі треба вивчити в першу чергу, а також ті, які слід виключити з роботи або включити до неї.

Цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання. При виявленні порушення цієї вимоги, викладач повертає наданий варіант роботи для повторного написання.

Після опрацювання літератури здобувачу варто переходити до складання розгорнутого плану курсової роботи, у якому відобразити конкретний перелік

питань, які характеризують проблему в цілому. Коли план курсової роботи складений та затверджений здобувач приступає до викладення матеріалу в чорновому варіанті.

Вже на етапі нотаток студент починає писати текст своєї праці. Для систематизації прочитаного зручно робити помітки на окремих аркушах. Стисло формулюється замітка, потім записується. Вона може мати вигляд цитати, переказу змісту, тез, статистичної або хронологічної таблиці. В лівій частині листа формулюється своє ставлення до цієї тези, цитати, думка чи пропозиція за проблемою. Після нотаток дається посилання на джерело даних. Зроблені нотатки групуються за проблемами (розділами). Забезпеченість нотатками тих чи інших проблем покаже, які питання теми можна висвітлити з достатньою повнотою, а які ні. Зміст згрупованих за проблемами нотаток є основою складання плану роботи. Робота не обов'язково повинна включати весь зібраний матеріал. До тексту відбираються ті основні проблеми, які дозволяють повно розкрити зміст теми.

Також варто звертати увагу на репутацію джерела інформації і компетентність її автора; первинним чи вторинним є джерело, на яке посилається автор.

Далі здобувач вищої освіти повинен намагатися осмислити та зіставити наявні в його розпорядженні факти, порівняти можливі трактування цих фактів, відстежити тенденції і закономірності. На цьому етапі здобувач найповніше реалізує своє право на власне розуміння поставленої проблеми.

На заключному етапі передбачається написання студентом вступу та висновків до курсової роботи, оформлення списку літератури і додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

Після підготовки тексту варто звернути увагу на оформлення роботи.

Титульний аркуш. Він є основним елементом будь-якої наукової роботи. З титульного аркуша починається нумерація сторінок, хоча номер сторінки на ньому не проставляється. У курсових роботах зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, факультет, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про здобувача та наукового керівника, місто та рік подання роботи до захисту.

Зміст. Він відповідає плану роботи. Єдиною відмінністю є зазначення номерів сторінок. Вказується лише номер початкової сторінки пункту плану.

Вступ має включати такі компоненти: актуальність (чому тема є цікавою для дослідження?), об'єкт дослідження, предмет дослідження, ступінь наукової розробки теми (хто досліджував цю проблематику? Яких результатів досяг? Що залишилось не вивченим?), мета дослідження, завдання дослідження, методи дослідження, наукова новизна роботи.

Обсяг вступу зазвичай 2–3 сторінки.

Основна частина роботи складається з розділів та підрозділів. Завдання розділів основної частини – розкрити суть проблеми, тему, переконливо довести та проілюструвати дослідження автора. В основній частині здобувач послідовно та переконливо викладає факти, аргументи та докази, які він отримав, опрацювавши відповідні джерела та літературу. Кожен розділ має починатись з передмови, де актуалізуються завдання дослідження, які будуть вирішені в цьому розділі. Поділ матеріалу на розділи, підрозділи, їх послідовність повинні бути логічно виправданими. Назви розділів повинні відображати заявлену проблему. Наприкінці розділу потрібно сформулювати висновки зі стислим викладенням наведених у розділі результатів. Треба проявити вміння послідовного викладу явищ при одночасному їх аналізі. Слід віддавати перевагу головним, вирішальним фактами, а не дрібним деталям, для чого важлива попередня класифікація вихідного матеріалу.

Основна частина курсової роботи – найбільша за обсягом і займає не менше 2/3 роботи.

Висновки мають містити результати проведеного дослідження; відповідати поставленим меті та завданням. Висновок – це нагода наголосити на тому, що вже було сказано в основній частині роботи. Дуже важливо, щоб висновки відповідали поставленим завданням. Не рекомендується у висновках викладати нові факти, ідеї та аргументи, які відсутні в основній частині роботи. Не слід повторювати те, про що написано в основній частині. Обсяг висновків курсової роботи 2–3 сторінки.

Наукове дослідження завершується списком використаних джерел.

Графічний матеріал треба розмістити безпосередньо після тексту, в якому про нього згадується вперше, або на наступній сторінці, а за необхідності – у додатках.

За наявності таблиць, що доповнюють графічний матеріал, їх слід розміщувати після графічного матеріалу. Графічний матеріал може мати тематичну назву, яку розміщують під ним. Рисунок (діаграму, схему і под.), як правило, слід виконувати на одній сторінці. Якщо рисунок не вміщається на одній сторінці, дозволяється переносити його на інші сторінки. При цьому тематичну назву розміщують на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці і під ними друкують слово „рисунок” і назву подають після пояснювальних даних.

Графічний матеріал (за винятком графічного матеріалу – додатків) слід нумерувати арабськими цифрами наскрізно за розділами. Дозволяється нумерація графічного матеріалу в межах розділу. Номер рисунка складається в цьому разі з номерів розділу та порядкового номера рисунка, відокремлених крапок (Рисунок 1.1).

Графічний матеріал кожного додатка позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка (Рисунок В.3).

Таблиці використовуються для подання цифрового матеріалу. Вони розміщуються безпосередньо за текстом, в якому вперше згадувалися. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. Таблиці нумерують арабськими цифрами, які ставляться по праворуч над заголовком таблиці. Після слова «Таблиця» знак «№» і крапка не ставляться. Заголовок слід поміщати над таблицею по центру, без абзацного відступу. При оформленні таблиць допускається застосування в таблиці шрифту на 1(2) розмір менший, ніж в основному тексті. Якщо наведені дані запозичені, треба вказувати джерело інформації (додаток Г).

Таблиці слід розміщувати таким чином, щоб їх можна було читати без повороту тексту. Якщо таке розміщення неможливе, таблицю розташовують так, щоб для її читання треба було повернути сторінку за годинниковою стрілкою на 90 градусів.

Ілюстрації (графіки, карти тощо) слід розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації, подані в тексті, мають бути посилання. Не допускається надання одних й тих же самих результатів у вигляді ілюстрації і таблиці. Пояснювальні дані розташовують під заголовком малюнка за шириною сторінки.

Лапки, крапка, кома, двокрапка, крапка з комою, позначення %, ‰, \$, € тощо не відокремлюються пробілом від слова, з яким вони пов'язані.

Розділ «Додатки» є самостійною частиною роботи. Його оформляють наприкінці курсової роботи, розташовуючи за порядком появи посилань у тексті роботи. Не допускається включення в додаток матеріалів, на які відсутні посилання у тексті.

Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням угорі праворуч сторінки слова «Додаток». Додатки позначають великими літерами кирилиці, починаючи з А.

Текст кожного додатка може бути розділений на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, які нумерують у межах кожного додатка. Перед номером ставиться позначення цього додатка, наприклад, В.1.2 (другий підрозділ першого розділу додатка В).

Отже, типова структура та оформлення курсової роботи виглядають наступним чином:

Структурний елемент	Вимоги до змісту
ВСТУП	Актуальність (чому тема є важливою для міжнародної політики та комунікацій?), об'єкт, предмет, ступінь наукової розробки (хто досліджував?), мета, завдання, методи, наукова новизна роботи.
ОСНОВНА ЧАСТИНА	Розділи та підрозділи повинні послідовно та переконливо розкривати суть проблеми і відповідати завданням. Кожен розділ має завершуватися стислими висновками. Здобувач реалізує право на власне розуміння проблеми.
ВИСНОВОК	Мас відповідати поставленим меті та завданням. Не рекомендується викладати нові факти чи аргументи. Наголошується на результатах проведеного дослідження (що вдалося досягнути).
СПИСОК ДЖЕРЕЛ	Подається у послідовності: закони → інструкції/нормативні акти → наукова література (українські, іноземні) → інтернет-джерела.
ГРАФІЧНИЙ МАТЕРІАЛ/ТАБЛИЦІ	Розміщуються безпосередньо після тексту, в якому про них згадується. Нумерація є наскрізною або в межах розділу (Рисунок 1.1).

Курсова робота повинна бути написана грамотно, літературною мовою, переплетена в м'яку або тверду обкладинку.

Відповідальність за зміст роботи покладається на автора. За здобувачем залишається право на виклад матеріалу у власному розумінні. Відстоювати свою точку зору здобувач повинен при захисті роботи.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується державною мовою. Загальний обсяг — 30–40 сторінок (без врахування додатків).

Технічні параметри

Редактор	Microsoft Word, формат аркуша А4, односторонній друк
Поля	ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – по 20 мм
Шрифт	Times New Roman, 14 пт, колір – чорний
Інтервал	1.5 (півтора), абзацний відступ – 12 мм
Вирівнювання	за шириною
Сторінки	арабськими цифрами у верхньому правому куті. На титульній сторінці номер не ставиться, але вона враховується у загальну нумерацію
Структурні елементи	«Зміст», «Вступ», «Висновки», «Список джерел» та «Додатки» не нумеруються. Кожен з них починається з нової сторінки
Розділи та підрозділи	Розділи нумеруються арабськими цифрами (наприклад: РОЗДІЛ 1). Заголовок – ВЕЛИКИМИ літерами, жирним шрифтом, за центром
	Підрозділи нумеруються подвійно (наприклад: 1.2). Заголовок – малими літерами (крім першої), напівжирним шрифтом, за центром
	Крапка в кінці заголовків не ставиться. Відстань до тексту – один вільний рядок
Ілюстративний матеріал	
Рисунки	Всі ілюстрації (схеми, карти, графіки) позначаються як «Рис.». Нумерація за розділами (наприклад: Рис. 1.2). Назва та номер розміщуються під ілюстрацією
Таблиці	Назва розміщується над таблицею (вирівнювання симетрично до тексту). Нумерація також за розділами (наприклад: Таблиця 2.1)

Посилання	У тексті обов'язкові посилання: «...у табл. 1.2» або «(див. рис. 2.1)».
Скорочення	Дозволені лише загальноприйняті (ООН, НАТО, ЄС). Всі інші вимагають окремого переліку або розшифровки при першому згадуванні
Додатки	Оформлюються наприкінці як продовження роботи. Кожен додаток починається з нової сторінки. У верхньому правому куті пишеться «Додаток А». Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь

Для оформлення посилань та джерел у тексті використовуються квадратні дужки: [3, с. 56], де 3 – номер у списку, 56 – сторінка. Пряме цитування обов'язково береться в лапки. У списку – джерела групуються за алфавітом: спочатку кириличні видання, потім – латиною.

4. ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел оформлюється згідно з вимогами державного стандарту ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

У курсовій роботі застосовується алфавітний спосіб, за яким літературні джерела розташовуються за алфавітом прізвищ авторів і назв праць. Роботи одного автора розміщуються у відповідності з алфавітом назв.

Назви праць слід писати мовою оригіналу. Спочатку вказується література на мовах народів, які користуються кирилицею, потім – латиницею (додаток Д).

Нумерація всіх використаних джерел суцільна від першого до останнього. Бібліографічний опис містить:

- прізвище автора або прізвища авторів з великої літери;
- основний заголовок;
- підзаголовочні дані;
- відомості про видання;
- місце видання;
- видавництво або видає організація;
- дата видання;
- обсяг (у сторінках) / конкретні сторінки.

Кожен пункт відокремлюється від наступного «крапкою» (.). Після назви міста перед назвою видавництва ставиться знак (:). Відомості про статті та видання, в якому опублікована стаття поділяється знаком «дві скісні риски» (//).

Зазначення обсягу книги є обов'язковим.

Опис літератури іноземними мовами виконується за тими ж правилами.

5. ПОРЯДОК ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перевірка роботи здійснюється науковим керівником. Перевірена робота з рекомендаціями та/або зауваженнями повертається здобувачу для виправлення і підготовки до захисту, або взагалі для переробки, виправлення або написання нової роботи, в тому числі за новою темою. Здобувач вищої освіти зобов'язаний при написанні курсової роботи виконувати всі вказівки наукового керівника.

Отже, *курсowa робота до захисту не допускається*, якщо представлена науковому керівнику на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків; написана на тему, яка своєчасно не була затверджена; виконана несамотійно; структура не відповідає вимогам; відсутнє обґрунтування пропонованих заходів; курсова робота не переплетена, недбало оформлена тощо.

Курсова робота, в якій буде виявлено ознаки плагіату знімається з розгляду.

Якщо курсова робота не допущена до захисту, то студент пише повторну роботу, повністю виправляючи зазначені недоліки, і подає на перевірку з позначкою «Повторна» разом з початковою роботою і зауваженнями.

6. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ

Якщо курсова робота після перевірки допущена до захисту, здобувач вищої освіти, ознайомившись з відгуком керівника, усуває всі недоліки, враховує зауваження.

Для успішного допуску до захисту здобувач має переконатися у відсутності таких недоліків:

1. Методологічні та логічні помилки

- *Невідповідність структури*: зміст роботи не збігається із затвердженим планом або тема розкрита фрагментарно.

- *Абстрактність мети*: мета дослідження відірвана від теми, сформульована розмито й не корелює з об'єктом та предметом.
- *Порушення логічного ланцюга*: завдання не розкривають мету, а фінальні висновки не дають відповідей на поставлені завдання.
- *Формальний огляд літератури*: аналіз джерел має вигляд «анотованого списку» замість критичного порівняння концепцій та висвітлення ступеня наукової розробленості проблеми.

2. Змістовні та аналітичні недоліки

- *Актуальність даних*: використання застарілої статистики або фактів, що не враховують сучасні трансформації міжнародної політики та комунікацій.
- *Поверхневий аналіз*: відсутність глибокого опрацювання нормативно-правової бази, офіційних документів та найновіших фахових публікацій.
- *Описовість замість аналітики*: відсутність авторського підходу, власної оцінки та прогнозних сценаріїв розвитку політичних ситуацій.

3. Академічна доброчесність та цитування

- *Плагіат*: механічне запозичення тексту без належного оформлення цитат. При встановленні факту несамотійного виконання робота до захисту не допускається.
- *Некоректні посилання*: відсутність посилань на першоджерела, використання ресурсів, не згаданих у списку, або неповні дані інтернет-джерел (має бути вказано автора, назву матеріалу, назву ресурсу та дату звернення).

4. Стилїстика та оформлення

- *Порушення наукового стилю*: безсистемний виклад, надмірні повтори, невміння використовувати логічні сполучні конструкції («отже», «таким чином», «зважаючи на вищевикладене»).
- *Помилки у бібліографії*: оформлення списку використаних джерел «довільно», без дотримання вимог чинного державного стандарту (ДСТУ 8302:2015).
- *Технічна неохайність*: недотримання вимог щодо обсягу, шрифтів, полів та загального форматування курсової роботи.

7. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Працюючи над роботою, слід пам'ятати, що однією з вимог до написання роботи є її самостійність та творчість. Робота перенасичена посиланнями, запозиченнями зі статей, підручників, монографій не може бути позитивно оцінена.

Юридичною базою запобігання академічної недоброчесності є відповідні нормативно-правові документи Університету та Закон України «Про освіту». За порушення академічної доброчесності (плагіат, списування) здобувач несе академічну відповідальність.

Курсова робота, виконана у визначені терміни, захищається прилюдно перед комісією. При отриманні незадовільної оцінки здобувач виконує курсову роботу за новою темою або доопрацьовує попередню роботу. Здобувач, який без поважної причини не виконав курсову роботу або не захистив її, вважається таким, що має академічну заборгованість.

Захист курсової роботи дає змогу здобувачеві викласти власне розуміння проблеми, що досліджується і є свідченням здатності не тільки до наукової роботи, а й самостійної роботи взагалі. До захисту курсової роботи мають бути усунені всі помилки та недоліки в роботі.

Захист курсової роботи є публічним заходом, що підтверджує здатність магістранта до фахової дискусії, аналізу та презентації результатів дослідження.

Під час захисту здобувач робить усне повідомлення за основним змістом роботи, відповідає на питання, поставлені комісією. Під час захисту магістрант має продемонструвати глибоке володіння матеріалом, що включає:

- вільне оперування термінологічним апаратом та статистичними даними;
- знання актуального контексту міжнародної політики за темою роботи;
- здатність надавати аргументовані та вичерпні відповіді на запитання членів комісії.

Виступ триває 5–7 хвилин.

Необхідно заздалегідь підготувати текст виступу, що містить:

- о обґрунтування актуальності теми (з акцентом на сучасні політичні процеси);
- о методологічний апарат (об'єкт, предмет, мета, завдання);
- о ключові результати дослідження та авторські висновки;
- о відповіді на зауваження наукового керівника (за наявності).

Комп'ютерна презентація є обов'язковою. Для підвищення якості сприйняття рекомендується використовувати інфографіку, порівняльні таблиці та аналітичні діаграми.

Таким чином, процедура захисту передбачає:

- доповідь автора про актуальність, мету та основні положення курсової роботи;

- запитання до автора;
- виступ наукового керівника;
- відповіді здобувача на запитання присутніх на захисті;
- заключне слово здобувача;
- рішення комісії щодо оцінки роботи;
- оголошення набраних балів.

Отримана оцінка (максимум 20 балів) додається до поточної успішності з дисципліни «Міжнародна політика та політичні комунікації» та є складовою підсумкового семестрового балу.

Без успішного захисту курсової роботи здобувач не допускається до складання іспиту з відповідної дисципліни.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА ТА ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ»

Виконання та захист курсової роботи оцінюється кількістю балів, визначених робочою програмою навчальної дисципліни (20 балів).

Критерій, за яким оцінюється робота	Максимальна кількість балів
<i>1. Перевірка курсової роботи:</i>	
відповідність змісту курсової роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання	3
самостійність вирішення поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць	5
наявність елементів науково-дослідного характеру	7
відповідність стандартам оформлення	1
Разом:	16
<i>2. Захист курсової роботи (проекту), в тому числі:</i>	
доповідь	2
правильність відповідей на поставлені запитання	2
Разом:	4
Разом:	20

Курсова робота оцінюється за наступними критеріями:

19-20 балів – оцінюється робота, у якій повно і послідовно розкритий зміст теми, творчо, самостійно досліджені проблеми, проаналізоване широке коло фактичних даних і матеріалів. При цьому на захисті були дані правильні, чіткі та конкретні відповіді.

12-18 балів – оцінюється робота, у якій зміст розкритий на достатньому теоретичному рівні, досить глибоко розглянуті окремі питання плану, зібраний і проаналізований фактичний матеріал. Однак у роботі маються окремі неточності, незначні помилки, недоліки в оформленні. При відповідях на питання студент був не у всьому послідовним і точним.

5-11 балів – оцінюється робота, у якій в основному правильно, але недостатньо повно розкрито зміст основних питань, немає належної глибини в аналізі теоретичного та фактичного матеріалу, роботі притаманні окремі стилістичні і граматичні помилки, є порушення в оформленні курсової роботи. Відповіді при захисті поверхневі та не завжди точні.

0-4 бали – оцінюється робота, у якій допущені істотні помилки при викладі програмного матеріалу, використане дуже вузьке коло літературних джерел, практично не наводяться фактичні й статистичні дані, немає їхнього аналізу. При захисті в усному викладі не виділені головні моменти теми, дані неправильні відповіді на додаткові питання.

Позитивний результат захисту курсової роботи (5–20 балів) є необхідною умовою допуску студента до іспиту з даної дисципліни.

Робота оцінюється разом із успішністю з дисципліни «Міжнародна політика та політичні комунікації», а саме: поточна успішність – 40 балів, курсова робота – 20 балів, іспит – 40 балів. Усього 100 балів.

Підсумкові бали за курсову роботу визначає комісія у складі не менше двох осіб.

Коли захист курсової роботи визнається незадовільним, комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену кафедрою.

Члени комісії, ознайомившись з курсовою роботою, думкою наукового керівника, заслухавши доповідь здобувача вищої освіти та його відповіді на запитання, оцінюють роботу. Поставлена комісією оцінка є остаточною.

Після захисту курсова робота здається викладачем провідному фахівцеві кафедри для зберігання (1 рік).

9. КЕРІВНИЦТВО КУРСОВИМИ РОБОТАМИ

Керівництво курсовими роботами здійснюється професорсько-викладацьким складом кафедри відповідно до затвердженого навчального навантаження. Науковий керівник виступає ментором та координатором дослідницького процесу магістранта.

До обов'язків наукового керівника входить:

- консультування щодо обґрунтування актуальності теми та розробки структурованого плану дослідження;
- сприяння у виборі ефективної методології, підборі джерел та опрацюванні сучасного масиву фахової літератури;
- проведення регулярних консультацій для моніторингу прогресу та вирішення проблемних питань;
- здійснення поетапного контролю виконання роботи згідно із затвердженим графіком;
- перевірка завершеного тексту, підготовка відгуку з фаховою оцінкою та зауваженнями;
- організація процедури захисту та оцінювання результатів дослідження.

Отже, наукове керівництво на магістерському рівні – це передусім партнерська взаємодія та професійний діалог. Курсова робота є першим кроком до написання кваліфікаційної роботи магістра, тому ефективна комунікація з керівником дозволяє здобувачу не лише успішно розкрити обрану тему, а й закласти міцний фундамент для майбутньої кар'єри аналітика, дипломата чи дослідника міжнародних систем.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бистрицький Є, Пролеєв С., Зимовець Р. Комунікація і культура в глобальному світі. Дух і Літера 2020 р. 416 с.

2. Біла книга 2021. Оборонна політика України. Київ: Міністерство оборони України, 2022. 120 с.
3. Гібридна війна: *in verbo et in praxi*: монографія / під заг. ред. Р. О. Додонова. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 412 с.
4. Глобальні тренди міжнародних відносин. Монографія / авт. колектив: Брусиловська О. І., Даниленко С.І., Добржанська та ін. К. : Вадекс, 2020. 524 с.
5. Горбулін В. П. Як перемогти Росію у війні майбутнього. Київ : Брайт Букс, 2024. 256 с.
6. Деструктивні впливи та негативні наративи: Інструменти виявлення та протидії: методичні матеріали / Д. В. Дубов, А. В. Баровська, Ю. К. Каздобіна; Українська фундація безпекових студій. К.: УФБС, 2020. 60 с.
7. Дубов Д. В. Когнітивна деструкція: інформаційні операції в епоху штучного інтелекту. Київ : НІСД, 2023. 120 с.
8. Дяченко О. В. Основні моделі політичної комунікації та їх прояви в сучасну епоху. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія політичні науки. URL: [//jvestnik-politology.donnu.edu.ua/article/view/12791](http://jvestnik-politology.donnu.edu.ua/article/view/12791)
9. Захарова І.В., Філіпова Л.Я. Основи інформаційно-аналітичної діяльності. Центр навчальної літ-ри., 2024. 336 с.
10. Кіссінджер Г. Світовий порядок: роздуми про характер націй в історичному контексті / пер. з англ. Надія Коваль. Київ: Наш Формат, 2017. 319 с.
11. Курбан О. Інформаційні війни в цифрових медіа. Київ : Центр вільної преси, 2024. 280 с.
12. Міжнародні відносини та світова політика : навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. дра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
13. Піпченко Н., Макаренко Є., Рижков М. Цифрова дипломатія. Підручник. К. : ВАДЕКС, 2019. 318 с.
14. Піпченко Н.О. Європейські комунікації. К.: ВАДЕКС, 2021. 136 с.
15. Почепцов Г. Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття / пер. Т. Гуменюк. К.: Києво-Могилянська академія, 2017. 257 с.

- 16.Світова політика в умовах глобальних трансформацій : монографія / за ред. С. І. Даниленка. Київ : Вадекс, 2023. 440 с.
- 17.Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. К. : Вадекс, 2019. 442 с.
- 18.Терещук В. І. Політичні проблеми розвитку глобальної медійної системи в постбіполярний період : монографія. К.: Таксон, 2019. 350 с.
- 19.Фармагей О., Мельник Д., Петрик В. Інформаційна безпека. Ліра-К., 2021. 412 с.
- 20.Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин : навч. посіб. Київ : Дипломатична академія України при МЗС України, 2020. 204 с.
- 21.Bjola C., Manor I. The Oxford Handbook of Digital Diplomacy. Oxford : Oxford University Press, 2024. 640 p.
- 22.International and National Security: Politics, Information, Ecology, Economy: collective monograph / Ed. by Mytko A. 2018. 326 p.
- 23.Digital Diplomacy and International Organizations: Autonomy, Influence and Networked Governance / Edited by D. Lewis. London : Routledge, 2023. 256 p.
- 24.Manor I. Public Diplomacy in the Age of Algorithms. *The Hague Journal of Diplomacy*. 2023. Vol. 18, Iss. 1. P. 1–35
- 25.Miller J. Cognitive Warfare: The New Frontier of International Conflict. *Journal of Cyber Policy*. 2024. Vol. 9, Iss. 2. P. 112–128.
- 26.Nye J. S. Jr. Soft Power and the Future of International Politics. New York : Public Affairs, 2024. 210 p.
- 27.Strategic Communications in the Russia-Ukraine War : Case Study / European Council on Foreign Relations. Berlin : ECFR, 2023. 68 p. URL: <https://ecfr.eu/publications/>
- 28.The Impact of Generative AI on Strategic Communications : Report / NATO Strategic Communications Centre of Excellence. Riga : NATO StratCom COE, 2024. 45 p. URL: <https://stratcomcoe.org/publications>
- 29.The Oxford Handbook of Digital Diplomacy / Edited by C. Bjola, I. Manor. Oxford : Oxford University Press, 2024. 640 p.

1. Зеленська О. Культурна дипломатія України: soft power в умовах війни : зб. матеріалів. Київ : Український інститут, 2023. 92 с.
2. Культурна дипломатія: навч. посібник / за заг. ред. І.Б. Матяш, В.М. Матвієнка... К.: ДП «ГДП», 2021. 252 с.
3. Ломачинська І.М., Якимюк Л.П. Документально-інформаційні комунікації в системі соціальних комунікацій. Центр навчальної літ-ри., 2024., 424 с.
4. Макаренко Є. А. Цифрова трансформація міжнародних відносин: безпековий вимір. *Міжнародні відносини. Серія: Політичні науки*. 2023. № 2. С. 5–22. (електронне видання).
5. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підруч. / Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
6. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2023. 264 с.
7. Станчев М. Третя світова: битва за Україну / М. Станчев, Ю. Фельштинський. Київ: Наш Формат, 2022. 408 с.
8. Стратегічні комунікації України під час війни: досвід та перспективи : аналіт. доповідь / за ред. Д. В. Дубова. Київ : НІСД, 2023. 84 с.
9. Фролова О.М., Мирончук Л.М. Стратегічні комунікації як засіб врегулювання міграційної кризи в ЄС, Політичне життя, 2021, Вип.2.
10. Daya Kishan Thussu International Communication: Continuity and Change 3rd Edition. Bloomsbury Academic, 2018. 392 p.
11. International Programme for the Development of Communication // ЮНЕСКО. URL: <https://en.unesco.org/programme/ifap>
12. Manor I. Digitalization of Public Diplomacy. L.: Palgrave Macmillan, 2019. 356 p.
13. Miller J. Cognitive Warfare: The New Frontier of International Conflict. *Journal of Cyber Policy*. 2024. Vol. 9, Iss. 2. P. 112–128.
14. Nye J. Soft Power. The Means to Success in World Politics / J. Nye. New York : Public Affairs, 2005. 130 p.
15. Nye J.Jr., Welch D. A. Understanding Global Conflict and Cooperation: An Introduction to Theory and History (9th Ed.). London: Pearson, 2013. 384 p.

16. The Impact of Generative AI on Strategic Communications : Report / NATO Strategic Communications Centre of Excellence. Riga : NATO StratCom COE, 2024. 45 p.
17. Vademecum bezpieczeństwa informacyjnego / redakcja naukowa Olga Wasiuta, Rafał Klepka, T. 1. Kraków: AT Wydawnictwo, Wydawnictwo LIBRON. Filip Lohner

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Аналітичний центр RAND. URL: <https://www.rand.org/>
2. Науковий журнал «Acta de Historia&Politica: Saeculum XXI». URL: <https://ahpsxxi.org/index.php/journal/issue/archive>
3. Науковий журнал «Актуальні проблеми міжнародних відносин». URL: <http://apir.iir.edu.ua/index.php/apmv/issue/view/244>
4. Науковий журнал «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/index>
5. Науковий журнал «Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти». URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/>
6. Науковий журнал «Міжнародні та політичні дослідження». URL: <http://heraldiss.onu.edu.ua/issue/archive>
7. Науковий журнал «Національна безпека і оборона». URL: <https://razumkov.org.ua/vydannia/zhurnal-natsionalna-bezpeka-i-oborona>
8. Стратегія зовнішньополітичної діяльності України від 26 серпня 2021 року № 448/2021. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>
9. European integration portal. URL : <https://eu-ua.kmu.gov.ua/en>
10. Official website of the European Union. URL : https://europa.eu/european-union/index_en
11. Wilkinson P. International Relations: A Very Short Introduction / P. Wilkinson. Oxford: Oxford University Press, 2007. 144 p. URL: https://www.academia.edu/20935310/international_relation_a_very_short_introduction_Paul_Wilkinson

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклад оформлення титульного аркуша

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Кафедра міжнародних відносин

Курсова робота

з дисципліни «Міжнародна політика та політичні комунікації»

(тема)

Студента(-ки) 1 курсу групи ____
спеціальності СЗ «Міжнародні
відносини»
освітньої програми «Міжнародні
відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

(ПІБ)

Керівник: _____

(посада, ПІБ)

Кількість балів _____

Члени комісії:

(підпис)

(ПІБ)

(підпис)

(ПІБ)

(підпис)

(ПІБ)

Харків – 20____

Зразок оформлення змісту курсової роботи

Назва розділів, підрозділів	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ (НАЗВА КРАЇНИ/РЕГІОНУ)	6
1.1. Концептуальні підходи до аналізу міжнародної політики та комунікаційних стратегій у сучасній науковій думці	6
1.2. Нормативно-правове та інституційне забезпечення зовнішньої політики (назва країни)	10
1.3. Роль цифрової дипломатії та стратегічних комунікацій у сучасній системі міжнародних відносин	14
РОЗДІЛ 2. ПРИКЛАДНИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ВПЛИВУ (НАЗВА КРАЇНИ)	18
2.1. Геополітичні пріоритети та національні інтереси (назва країни) в умовах глобальних трансформацій	18
2.2. Аналіз системи державного управління зовнішньою політикою: роль МЗС та комунікаційних агенцій	22
2.3. Взаємодія (назва країни) з міжнародними організаціями та ключовими глобальними акторами	26
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЧНИЙ ВИМІР ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ (НАЗВА КРАЇНИ)	30
3.1. Особливості використання інструментів «м'якої сили» та публічної дипломатії у просуванні державних інтересів	30
3.2. Протидія сучасним гібридним загрозам та дезінформації в системі міжнародної безпеки	34
3.3. Прогнозні сценарії трансформації міжнародного статусу (назва країни) до 2030 року	38
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	45
ДОДАТКИ	50

Типова структура курсової роботи з дисципліни «Міжнародна політика та політичні комунікації»

Вступ

1. Теоретико-методологічні аспекти дослідження сучасної ролі країни/регіону в системі міжнародних відносин

1.1. Стан наукової розробки проблеми (огляд вітчизняних та іноземних джерел).

1.2. Категоріально-понятійний апарат (дефініції політичної комунікації, зовнішньої політики та міжнародного акторства).

1.3. Методологія дослідження: поєднання загальнонаукових методів з інструментами прикладного аналізу.

2. Характеристика зовнішньополітичного потенціалу та комунікаційного інструментарію країни

2.1. Пріоритетні напрями зовнішньої політики та стратегія національної безпеки.

2.2. Інформаційно-комунікаційна складова дипломатичної служби (структура МЗС, цифрові платформи).

2.3. Участь актора у вирішенні глобальних проблем (екологія, міграція, цифрова безпека) як елемент міжнародного позиціювання.

3. Аналіз ефективності політичних комунікацій та стратегічні перспективи актора

3.1. Аналіз комунікаційних кампаній або дипломатичних ініціатив актора.

3.2. Виклики та загрози: вплив дезінформації, кіберзагроз та використання ШІ на міжнародний імідж країни.

3.3. Моделювання майбутньої ролі країни в архітектурі нової міжнародної безпеки.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Приклад оформлення таблиць і рисунків

Таблиця 2.1

Динаміка індексу вразливості до дезінформації в країнах Східної Європи за 2021–2025 рр. (бали)

Країна	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Україна	68	42	38	35	32
Польща	30	32	35	34	33
Молдова	55	58	50	48	44
Чехія	25	24	26	-	22

— інформація очікується

Джерело: [12, с. 45]

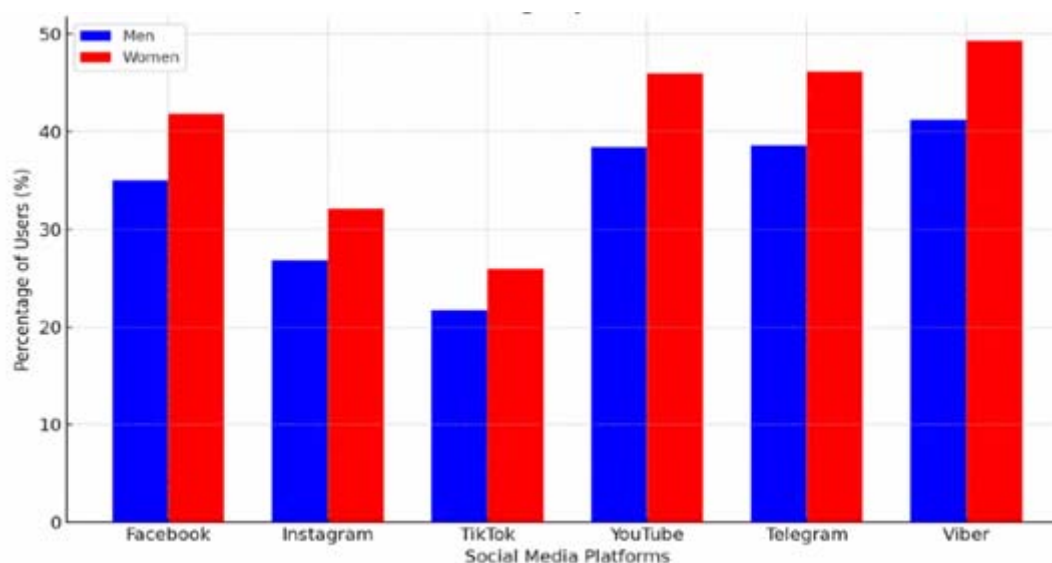


Рис. 1. Використання соціальних медій чоловіками та жінками під час війни, %

Складено автором за джерелом: [28]

Приклади бібліографічного опису

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги:	
Один автор Два або три автори Чотири і більше авторів Автор(и) та редактор(и)/ упорядники Без автора (за назвою)	1. Курбан О. Інформаційні війни в цифрових медіа. Київ : Центр вільної преси, 2024. 280 с. 2. Піпченко Н. О. Європейські комунікації : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Київ : Вадекс, 2023. 144 с. 1. Горбулін В. П., Бадрак В. В. Над прірвою. 200 років російської війни проти України. Київ : Брайт Букс, 2023. 288 с. 2. Фармагей О. І., Мельник Д. В. Стратегічні комунікації в секторі безпеки : підручник. Київ : Ліра-К, 2024. 312 с. 1. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / О. М. Кузь та ін. ; за ред. О. М. Кузя. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. 210 с. 1. Глобальні тренди міжнародних відносин : монографія / О. І. Брусиловська та ін. ; за заг. ред. С. І. Даниленка. Київ : Вадекс, 2023. 532 с. 1. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство : монографія / за ред. В. Смоля. Київ : Інститут історії України НАНУ, 2023. 264 с.
Багатотомні видання	1. Велика українська енциклопедія / редкол.: А. М. Киридон (голова) та ін. Київ : Енциклопедичне видавництво, 2023. Т. 3 : Апа-Аят. 712 с.
Автореферати та дисертації Законодавчі та нормативні документи	1. Шевченко А. В. Стратегічні комунікації в системі публічної дипломатії України : дис. ... д-ра філос. (PhD) : 291 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2024. 215 с. 1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2024 року «Про Стратегію морської безпеки України» : Указ Президента України від 17.07.2024 р. № 461/2024. <i>Офіційний вісник України</i>. 2024. № 65. ст. 3410. 2. Про схвалення Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на період до 2026 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 р. № 1155-р. <i>Голос України</i>. 2022. 15 груд. (№ 254).
Стандарти	1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ : УкрНДНЦ, 2016. 17 с. 2. ДСТУ ISO/IEC 27001:2023. Інформаційна безпека, кібербезпека та захист конфіденційності (ISO/IEC 27001:2022, IDT). [Чинний від 2024-01-01]. Київ, 2023. 32 с.
Частина видання (стаття у книзі)	1. Дубов Д. В. Роль штучного інтелекту в трансформації дипломатичного протоколу. <i>Цифрова дипломатія: виклики та можливості</i> : зб. наук. пр. Київ, 2024. С. 45–58.
Матеріали конференцій	1. Мельник О. Когнітивна стійкість суспільства як чинник національної безпеки. <i>Міжнародні відносини в умовах глобальних криз</i> : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25 жовт. 2024 р.). Київ : КНУ, 2024. С. 122–125.
Електронні ресурси	1. The Impact of Generative AI on Strategic Communications : Report. <i>NATO StratCom COE</i> . 2024. URL: https://stratcomcoe.org/publications

Рекомендований перелік тем курсових робіт

Блок 1. Стратегічні комунікації та цифрова дипломатія

1. Роль штучного інтелекту у трансформації сучасної дипломатичної служби.
2. Стратегічні комунікації як інструмент реалізації зовнішньої політики держави (на прикладі досвіду України).
3. Цифрова дипломатія як механізм подолання міжнародної ізоляції.
4. Вплив соціальних мереж на формування іміджу держав у світовій політиці.
5. Протидія дезінформації в системі стратегічних комунікацій НАТО.
6. Дипломатія «м'якої сили» в цифрову епоху: нові виклики та можливості.
7. Віртуальні посольства та майбутнє дипломатичної присутності в метавсесвіті.
8. Алгоритмічне маніпулювання громадською думкою в міжнародних конфліктах.
9. Публічна дипломатія України в умовах повномасштабної війни: комунікаційні кейси.
10. Кризові комунікації міжнародних організацій (ООН, ЄС, ВООЗ) у сучасних умовах.

Блок 2. Міжнародна безпека та гібридні загрози

11. Трансформація поняття «міжнародна безпека» в умовах багатополярності.
12. Когнітивна війна як новий виклик національній стійкості держав.
13. Роль кібердипломатії у забезпеченні глобальної кібербезпеки.
14. Гібридні загрози в Чорноморсько-Азовському регіоні: міжнародно-політичний аспект.
15. Ядерне стримування в архітектурі безпеки ХХІ століття: нові актори та ризики.
16. Енергетична дипломатія як інструмент політичного тиску в Європі.
17. Вплив приватних військових компаній на трансформацію міжнародних конфліктів.

18. Роль міжнародних організацій у врегулюванні транскордонних збройних конфліктів.

19. Інформаційна безпека України в системі євроатлантичного співробітництва.

20. Екологічна безпека та кліматична дипломатія в міжнародних відносинах.

Блок 3. Глобальне управління та міжнародні системи

21. Реформування системи ООН як відповідь на кризу глобального управління.

22. Політичний вплив транснаціональних корпорацій на прийняття зовнішньополітичних рішень.

23. Феномен «failed states» (держав, що не відбулися) у сучасній світовій політиці.

24. Дипломатія міст та регіонів як нова форма транснаціональних відносин.

25. Міжнародно-політичні аспекти глобальної міграційної кризи.

26. Вплив технологічного суперництва США та Китаю на глобальний порядок.

27. Політичне значення глобальних санкційних режимів у XXI столітті.

28. Глобальне управління інтернет-простором: боротьба за цифрову суверенність.

29. Роль неурядових організацій у просуванні демократичних стандартів у світі.

Блок 4. Регіональні студії та зовнішня політика

31. Новий східний вектор зовнішньої політики України: пріоритети та перешкоди.

32. Європейська інтеграція як стратегічний орієнтир для країн Західних Балкан.

33. Політика Китаю в Африці: економічна експансія чи стратегічне партнерство.

34. Туреччина як регіональний лідер: особливості неоосманізму в сучасних МВ.

35. Зовнішньополітичні стратегії малих держав у системі сучасної безпеки.

36. Вишеградська четвірка в системі політичних координат Європейського Союзу.
37. Геополітичне значення Арктичного регіону: боротьба за ресурси та шляхи.
38. Близькосхідний мирний процес: роль міжнародних посередників.
39. Латинська Америка в умовах глобального протистояння демократій та автократій.
40. Індो-Тихоокеанський регіон як центр тяжіння сучасної світової політики.

Блок 5. Теорія та методологія міжнародних відносин

41. Сучасні неореалістські підходи до аналізу російсько-української війни.
42. Конструктивізм у міжнародних відносинах: роль ідентичності та норм.
43. Теорія політичного реалізму та її актуальність в умовах руйнації міжнародного права.
44. Феміністська критика традиційних теорій міжнародних відносин.
45. Застосування методів Big Data в аналізі та прогнозуванні міжнародних систем.
46. Дискурс-аналіз у дослідженні політичних виступів світових лідерів.
47. Моделювання переговорного процесу в умовах міжнародних криз.
48. Концепція «кінця історії» Ф. Фукуями і «зіткнення цивілізацій» С. Гантінгтона: сучасна ревізія.
49. Теорія демократичного миру та її обмеження в умовах деполяризації.
50. Політичне прогнозування в міжнародних відносинах: методологія розробки сценаріїв.

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Панасенко Ганна Сергіївна

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА ТА ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ

Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти за спеціальністю С 3 «Міжнародні відносини» освітньої програми
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 20.02.2026. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 4,03. Обсяг 0,517 Мб. Зам. № 67/26.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна